

การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 11

นางสาวพณี บุระพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-626-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16๗5404๑

A STUDY OF CURRICULUM ADJUSTMENT RELEVANT TO LOCAL NEEDS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION ELEVEN

Miss Patchanee Burapunt

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-626-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

โดย

นางสาวพชณี บุระพันธ์

ภาควิชา

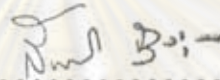
บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

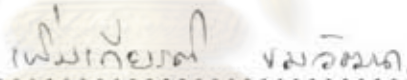

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

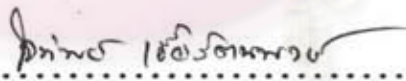

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูววรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พจน์ บุระพันธ์ : การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 (A STUDY OF
CURRICULUM ADJUSTMENT RELEVANT TO LOCAL NEEDS IN SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN) อาจารย์ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 205 หน้า. ISBN 974-631-626-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของท้องถิ่น โดยให้ครูศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สนับสนุนด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ เอกสารและวัสดุหลักสูตร มีการ
ประสานงานกับหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 11 เพื่อเชิญวิทยากรให้ความรู้แก่ครูผู้สอน และมีการ
นิเทศติดตามผลการปรับหลักสูตรโดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ในการสนับสนุนส่งเสริมการ
ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น หัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม
ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ บุคลากรมีภารกิจการสอนมากจึงไม่มีเวลาดำเนินการ งบประมาณและอาคาร
สถานที่ไม่เพียงพอ ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถใน
การนิเทศติดตามผล
2. การดำเนินการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนส่วนใหญ่
ไม่มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน จึงดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตร และไม่มีการปรับรายละเอียดของเนื้อหาจึงยึดเนื้อหาในหลักสูตรแม่บทในการสอน รวมทั้ง
ไม่มีการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน แต่ใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่
ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นไม่เพียงพอ ครูไม่มี
ความรู้และขาดทักษะในการดำเนินการ

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต น/ส ๗/๒.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C642311 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: CURRICULUM ADJUSTMENT / LOCAL NEED / SECONDARY SCHOOL

PATCHANEE BURAPUNT : A STUDY OF CURRICULUM ADJUSTMENT RELEVANT TO LOCAL NEEDS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. JAITIP CHUARATANAPHONG, Ph.D. 205 pp. ISBN 974-631-626-5

The purposes of this research were to study the state and problems of curriculum adjustment relevant to local needs in secondary schools under the Department of General Education, Educational Region Eleven. Research samples consisted of school administrators and heads of subject areas. The instruments utilized for data collection were questionnaires. Data were analyzed by using frequency distribution and percentage.

Research findings were as follows :

1. On the encouragement for curriculum adjustment relevant to local needs, most schools had given support by advising teachers to study curriculum materials. Basic relevant informations were studied. In addition, schools supported budget, buildings, curriculum documents and materials. Coordinating with the supervisory unit of educational region eleven was carried out in order to invite resource persons who provided advice and knowledge. Supervision and follow-up activities were conducted through individual advice. Each of the mentioned tasks was not participated by heads of subject areas. Problems reported were : overload with teaching assignment and inadequate time among teachers, insufficient budget and buildings, lack of information on educational agencies concerned as well as qualified personnel on supervision and follow-up activities.
2. On the operation of curriculum adjustment relevant to local needs, most teachers did not adjust their instructional activities and details of curriculum contents so they were operated their instructional activities and utilized contents as indicated in curriculum. They also did not improve instructional media but they used the media being found at schools. Problems were lack of documents and teachers with knowledge and skills on curriculum adjustment relevant to local needs.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....

สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิติต..... *nl y/r.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *1005 จิตพร*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์
เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ปรึกษา
ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ตลอดจนให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารการศึกษา โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา และ
รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เถรยอด ที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
และขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนร่วมทั้งเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการ
ทำวิทยานิพนธ์ด้วยความอบอุ่นเสมอมา

ประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่ บุพการี และ ครู-อาจารย์ ทุก
ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พชัน บุระพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	8
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของหลักสูตร	9
องค์ประกอบของหลักสูตร	12
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร	14
เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	15
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	17
การสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรระดับท้องถิ่น	19
แนวคิดและแนวทางการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	กลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล	49
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
	ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	60
	ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	85
	ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น	107
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย	130
	อภิปรายผล	137
	ข้อเสนอแนะ	145
	รายการอ้างอิง	148
	ภาคผนวก	152
	ประวัติผู้เขียน	205

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	43
2	จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่ง ไปและรับคืน	47
3	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร	52
4	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของหัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชา	56
5	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการเตรียมบุคลากร	61
6	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	63
7	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านงบประมาณ	69
8	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านอาคารสถานที่	72
9	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านเอกสารและวัสดุหลักสูตร	75
10	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	78
11	ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการนิเทศติดตามผล	81
12	ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น	86
13	ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับรายละเอียดของ เนื้อหาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น	92
14	ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการเตรียมบุคลากร	108
16	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	110
17	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านงบประมาณ	113
18	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านอาคารสถานที่	115
19	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านเอกสารและวัสดุหลักสูตร	117
20	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	119
21	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการนิเทศติดตามผล	121
22	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	123
23	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	125
24	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	127